

Mustafa YENEROĞLU
İstanbul Milletvekili

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın İçişleri Bakanı Sayın Ali YERLİKAYA tarafından Anayasa'nın 98'inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim. 14.03.2025

Mustafa YENEROĞLU
İstanbul Milletvekili

Son dönemde, Göç İdaresi Müdürlüklerince Uygur Türkleri hakkında sınır dışı edilme kararları verildiği ve bu kararların iptali için idare mahkemelerine açılan davaların reddedildiği görülmektedir. Bu kararların gerekçelerinde kamu düzeni ve güvenliği gibi genel ifadeler kullanılmış ancak sınır dışı edilen Uygur Türklerinin Çin Halk Cumhuriyeti'ne gönderilmeleri halinde işkence ve insanlık dışı muameleye maruz kalacakları yönündeki somut uluslararası raporlar ve Dışişleri Bakanlığının tespitleri göz ardı edilmiştir.

Çin Halk Cumhuriyeti hükümetinin Uygur Türklerine karşı uyguladığı sistematik baskılar, toplama kampları, zorla çalıştırma ve işkence uygulamaları Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Yüksek Komiserliği, Uluslararası Af Örgütü ve İnsan Hakları İzleme Örgütü (HRW) tarafından ortaya konmuştur. 31 Ağustos 2022 tarihinde Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Yüksek Komiserliği tarafından yayımlanan raporda, Çin Halk Cumhuriyeti'nin Sincan Uygur Özerk Bölgesi'nde "terör ve aşırılıkla mücadele" adı altında ciddi insan hakları ihlalleri işlendiği belirtilmiştir. Raporda, keyfi tutuklamalar, işkence, zorla tıbbi müdahaleler ve temel özgürlüklerin kısıtlanması gibi uygulamalara dikkat çekilmiştir.

Türkiye, 1951 Cenevre Sözleşmesi, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ve Birleşmiş Milletler İşkenceye Karşı Sözleşme kapsamında, kişilerin işkence görebileceği ülkelere sınır dışı edilmemesi yükümlülüğünü taşımaktadır. Uluslararası sözleşmelerin yanı sıra 6458 sayılı Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu'nun (YUKK) 4'üncü ve 55'inci maddeleri de "*hiç kimsenin işkenceye, insanlık dışı veya onur kırıcı ceza ya da muameleye tabi tutulacağı bir ülkeye gönderilemeyeceğini*" açıkça düzenlemektedir.

Ayrıca Dışişleri Bakanlığının 9 Şubat 2019 tarihli açıklamasında Çin Halk Cumhuriyeti'nin Sincan Uygur Özerk Bölgesi'ndeki Uygur Türklerinin dini ve kültürel kimliklerinin tasfiye edilmesi amacıyla temel insan haklarını ihlal eden uygulamalara maruz bırakıldıkları ve keyfi tutuklamalarla hapishanelerde ve toplama kamplarında işkence gördükleri açıkça ifade edilmektedir.

Mustafa YENEROĞLU
İstanbul Milletvekili

Bu bağlamda;

1. İçişleri Bakanlığı neden Uygur Türklerinin sınır dışı edilmesi politikası izlemektedir?
2. İstanbul Valiliği İl Göç İdaresi Müdürlüğü tarafından verilen sınır dışı kararlarında, Çin Halk Cumhuriyeti'nin "güvenli ülke" olup olmadığına ilişkin herhangi bir değerlendirme neden yapılmamaktadır? İçişleri Bakanlığı, Çin Halk Cumhuriyeti'nin Uygur Türkleri açısından güvenli bir ülke olup olmadığı konusunda resmi bir görüşe sahip midir?
3. Bakanlığınızın Çin Halk Cumhuriyeti'nde Uygur Türklerine yapılan insan hakları ihlallerine ilişkin görüşü, Dışişleri Bakanlığının Uygur Türklerinin temel insan haklarını ihlal eden uygulamalara maruz bırakıldıkları ve keyfi tutuklamalarla hapishanelerde ve toplama kamplarında işkence gördüklerini belirten görüşünden farklı mıdır?
4. Türkiye, BM İşkenceye Karşı Sözleşme'nin 3'üncü maddesine ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AIHM) ve Anayasa Mahkemesi içtihatlarına göre, geri gönderme (non-refoulement) yasağına uymak zorundadır. Ancak, Çin Halk Cumhuriyeti'ne gönderilen Uygur Türklerinin işkenceye ve kötü muameleye maruz kalma riski açıkça bilinmekteyken Bakanlığınız bu yükümlülüklerin gereğini neden yerine getirmemektedir?
5. Çin Halk Cumhuriyeti'ne sınır dışı edilmesi kararı alınan veya sınır dışı edilmesi planlanan Uygur Türkleri hakkında Bakanlığınızın elinde herhangi bir takip mekanizması var mıdır? Bu kişilerin akıbeti hakkında bilgi edinilebilmekte midir?
6. Afganistan, Suriye ve bazı Afrika ülkelerinden gelen sığınmacılara geçici koruma sağlanmışken, Çin Halk Cumhuriyeti'nden gelen Uygur Türkleri için neden benzer bir yaklaşım sergilenmemektedir?
7. Uygur Türklerine ait insani ikamet izni başvuruları son yıllarda neden sistematik olarak reddedilmektedir?
8. Türkiye'ye sığınan Uygur Türklerinin hukuki statüsünü belirlemek ve uluslararası hukuk çerçevesinde koruma sağlamak için özel bir değerlendirme süreci yürütülmekte midir?
9. Son 10 yıl içinde Çin Halk Cumhuriyeti'ne veya başka ülkelere sınır dışı kararı verilen ve sınır dışı edilen Uygur Türklerinin sayısı kaçtır? Bu kişilerden kaç hakkında daha sonra bilgi alınabilmiştir?